

بررسی انگیزش درونی دانشجویان کارشناسی پرستاری بر اساس درک آن‌ها از جو انگیزشی

سعیده نوروزی^۱، فرهاد رهمزانی بدر^۲، علی نوروزی^{۳*}

نویسنده‌ی مسؤل: زنجان، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

ali_norouzy@yahoo.com

چاپ: ۱۳۹۷/۰۳/۳۱

پذیرش: ۱۳۹۷/۰۱/۲۶

دریافت: ۱۳۹۶/۰۲/۱۲

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف تعیین انگیزش درونی دانشجویان کارشناسی پرستاری بر اساس درک آن‌ها از جو انگیزشی انجام شد. **روش بررسی:** این پژوهش، یک مطالعه توصیفی-مقطعی بود که بر روی ۱۶۵ نفر از دانشجویان انجام گرفت. نمونه‌گیری به صورت تصادفی ساده بود. از پرسشنامه‌های استاندارد انگیزش درونی و جو انگیزشی درک شده (متشکل از جو تسلط درک شده و جو عملکردی درک شده) استفاده گردید. داده‌ها توسط نرم افزار SPSS و با استفاده از آزمون‌های آماری همبستگی پیرسون، آنالیز واریانس و رگرسیون خطی تجزیه و تحلیل شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که رابطه‌ی مثبت و معنی داری بین انگیزش درونی با جو تسلط درک شده و جو انگیزشی درک شده وجود دارد (۰/۰۱ <). همچنین بین جو تسلط درک شده، جو عملکردی درک شده و جو انگیزشی درک شده همبستگی مثبت و معنی داری در سطح ۰/۰۱ وجود داشت. بر اساس نتایج رگرسیون مشخص شد که جو تسلط درک شده و جو انگیزشی درک شده، انگیزش درونی را در دانشجویان مورد پژوهش پیشگویی می‌کند اما جو عملکردی درک شده قادر به پیشگویی متغیر انگیزش درونی نیست. **نتیجه‌گیری:** با توجه به ارتباط معنی دار بین انگیزش درونی با جو تسلط درک شده و جو انگیزشی درک شده و توانایی پیشگویی انگیزش درونی توسط این دو متغیر، به نظر می‌رسد با اصلاح و ارتقای جو تسلط و جو انگیزشی درک شده در محیط‌های یادگیری می‌توان انگیزش درونی دانشجویان جهت یادگیری را افزایش داد. **واژگان کلیدی:** جو انگیزشی، دانشجویان پرستاری، انگیزش درونی.

این مقاله بدین صورت ارجاع داده شود:

Norouzi S, Ramezanibadr F, Norouzi A. Evaluation of Intrinsic Motivation of Nursing Students Based on Perceived Motivational Climate. J Med Educ Dev. 2018; 11 (29) :34-43

۱- گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، دانشکده‌ی پرستاری ابهر، زنجان، ایران.

۲- مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان، ایران.

مقدمه

یادگیری و برنامه‌ی آموزشی تحت تاثیر قرار گیرد. محیط یادگیری با در بر گرفتن رفتارهای حمایتی و خودگردان اساتید، حمایت از احساسات دانشجو نسبت به مهارت از طریق ارایه-ی بازخورد منظم و سازنده و بالا بردن ارتباط از طریق مشاوره، ایفای نقش مثبت، کار در گروه‌های کوچک و تماس زودرس با بیماران، قادر است باعث تحریک انگیزش درونی دانشجویان شود (۸).

یکی از متغیرهای اثرگذار بر محیط یادگیری و انگیزش درونی دانشجویان، جو انگیزشی است. آن‌گونه که در متون علمی ذکر شده است، انگیزش در دانشجویان، به سطوح بالایی از جو انگیزشی درک شده در کلاس‌ها وابسته است (۵). جو انگیزشی عبارتست از ساختار موقعیتی هدف، که از طریق آن موفقیت یا شکست در محیط اجتماعی قضاوت می‌گردد (۹). افراد تکلیف مدار موفقیت خود را در تلاش زیاد و انجام مرتب تکلیف، احساس می‌کنند. در عوض افراد خود مدار، هنگامی احساس موفقیت می‌کنند که عملکردشان در مقایسه با دیگران مطلوب‌تر باشد یا اینکه با تلاش کمتر کاری را به خوبی و با تاکید بر مهارت خود انجام دهند (۱۰).

کوین لان (Quinlan) به نقل از ایمز (Ames) می‌نویسد، جو انگیزشی که بیشتر خودمدار باشد، به‌عنوان جو عملکردی و جو انگیزشی که بیشتر تکلیف مدار باشد، به‌عنوان جو تسلط نام‌گذاری می‌گردد. لذا جو انگیزشی ایجاد شده توسط دیگران را می‌توان به صورت "جو تسلط" و "جو عملکردی"، درک نمود (۱۰). جو تسلط همانند افراد تکلیف مدار بر یادگیری، توسعه‌ی مهارت، تلاش و مشارکت تاکید دارد. از طرف دیگر همانند افراد خود مدار؛ جو عملکردی بر مقایسه اجتماعی، ارزشیابی هنجار محور و رقابت به جای مشارکت تاکید دارد (۱۱).

یکی از مهم‌ترین مشکلات حرفه پرستاری، میزان بالای ترک تحصیل توسط دانشجویان این رشته می‌باشد (۱۲). مطالعات

یکی از مهم‌ترین مسائل تاثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان، انگیزه می‌باشد. انگیزه، نیرویی قوی در فرآیند یاددهی-یادگیری می‌باشد، به طوری که حتی غنی‌ترین و بهترین برنامه‌های کارآموزی و آموزش سازماندهی شده نیز در صورت فقدان انگیزه در فراگیران، سودمند نخواهد بود در واقع انگیزش توجیه کننده تقویت کننده‌های رفتار، جهت گیری هدف‌های رفتاری و تعیین کننده‌های میزان صرف وقت در فعالیت‌های مختلف و یک عامل مهم در پیشرفت تحصیلی دانشجویان محسوب می‌شوند (۱). انگیزش یکی از ابعاد درونی انسان است که باعث تحریک، جهت دهی و نگه داری تلاش فرد جهت انجام اعمال گوناگون می‌شود (۲). از میان فاکتورهای متعددی که توسط کارشناسان و پژوهشگران امر یادگیری مورد مطالعه قرار گرفته‌اند، انگیزش به‌عنوان قوی-ترین نیروی سائق در سخت کوشی تحصیلی شناخته شده است (۳).

به طور کلی انگیزش در یادگیری شامل دو نوع انگیزش درونی و بیرونی است. انگیزش درونی، گرایش فطری پرداختن و تسلط یافتن بر تمایلات، به کار بستن توانایی‌ها در انجام دادن تمایلات، و جستجو کردن چالش‌های بهینه است (۴). افرادی دارای انگیزش درونی برای انجام کار؛ علاقه، لذت و احساس تبحر و کنترل را تجربه می‌نمایند (۵). انگیزش بیرونی مانند کسب جایزه یا اجتناب از تنبیه، فرد را تحت فشار قرار می‌دهد تا فعالیت را به دلیل پیامدهای آن انجام دهد. در انگیزش بیرونی، یک عامل خارجی فرد را به انجام کاری خاص بر می‌انگیزد (۶).

وایت (White) و گروپن (Gruppen) تاکید کردند که تحقیقات مرتبط با انگیزش، نیاز به تمرکز بیشتری در حیطه‌ی آموزش پزشکی دارد (۷). انگیزش در آموزش پزشکی ممکن است توسط دسته‌ای از عوامل مرتبط با دانشجویان، محیط

دانشجویان به طور مستقیم بر انگیزش یادگیری دانشجویان اثر گذار بوده است (۱۷). به عقیده کاسورکار (Kusurkar) شناسایی فاکتورهای اثرگذار بر انگیزش می‌تواند به مدرسین گروه پزشکی در طراحی برنامه‌ی آموزشی یا بهبود جو آموزشی و محیط یادگیری دانشکده‌های علوم پزشکی کمک نماید (۸).

بنابراین پژوهشگران مطالعه حاضر امیدوارند با تعیین انگیزش درونی دانشجویان پرستاری و ارتباط آن با جو انگیزی درک شده توسط دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی زنجان و عوامل پیش بینی کننده انگیزش درونی آن‌ها، ضمن افزایش دانش در مورد انگیزش دانشجویان پرستاری در ایران، اطلاعات مفیدی را در اختیار برنامه ریزان آموزشی این رشته‌ی تحصیلی قرار دهند.

روش بررسی

این پژوهش، یک مطالعه توصیفی-مقطعی بود که بر روی ۱۶۵ نفر از دانشجویان پرستاری دانشگاه علوم پزشکی زنجان انجام گرفت. روش نمونه گیری تصادفی ساده بود و از فرمول زیر برای محاسبه حجم نمونه استفاده شد.

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left(\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right)}$$

معیارهای ورود به مطالعه شامل، تکمیل فرم رضایت نامه و گذراندن حداقل یک نیم‌سال تحصیلی بود و چون شرکت در مطالعه به صورت کاملاً اختیاری بود هر دانشجویی که مایل به ادامه نبود از مطالعه خارج می‌شد.

ابزار جمع آوری داده‌ها، پرسشنامه‌های استاندارد انگیزش درونی (IMI) Intrinsic Motivation Inventory و جو انگیزی درک شده (EPCM) Climat Perception du L'Echelle de Motivational بود. هر دو نسخه ابزارهای مذکور

نشان می‌دهند که بسیاری از دانشجویان پرستاری در مدت تحصیل از انگیزه کافی برخوردار نیستند، تمایل پرستاران برای ادامه کار در این حرفه کاهش یافته و به نظر می‌رسد کیفیت خدمات پرستاری کاهش یافته است (۱۳). کمبود نیروی پرستاری و هر گونه نارسایی در عملکرد پرستاران، بر کمیت و کیفیت مراقبت‌های بهداشتی تأثیر گذاشته و سلامت همه افراد جامعه را به خطر می‌اندازد (۱۴). تحقیقات مختلف نشان می‌دهند عملکرد خوب با داشتن انگیزه در ارتباط است، به این معنی که انگیزش بالا با موفقیت تحصیلی، شغلی و رضایت زیاد از حرفه همراه است. نتایج مطالعات انجام شده در رابطه با انگیزش دانشجویان پرستاری در ایران بیانگر انگیزش کم دانشجویان برای یادگیری است. نتایج مطالعه واحدی و همکاران که بر روی ۱۸۱ نفر از دانشجویان کارشناسی پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تبریز در سال تحصیلی ۹۰-۹۱ انجام گردید، بیانگر افت انگیزش در بین دانشجویان سال آخر و لزوم افزایش انگیزش این دانشجویان جهت بهبود عملکرد شغلی آن‌ها بود (۱۵). همچنین نتایج پژوهش بخشنده باورساد و همکاران نشان داد که انگیزه تحصیلی دانشجویان در حد متوسط بوده و میزان انگیزه با افزایش سنوات تحصیلی کاهش می‌یابد. به نظر می‌رسد با اصلاح دید جامعه و تیم درمانی بتوان سبب ارتقای انگیزه در دانشجویان پرستاری گردید (۱۶). مسلماً شناخت عوامل مرتبط و موثر بر انگیزش یادگیری دانشجویان پرستاری می‌تواند برای افزایش انگیزش تحصیلی دانشجویان کمک کننده باشد. نتایج مطالعه حنیفی و همکاران نشان داد که دشواری‌ها و شیرینی‌های حرفه، شرایط فرهنگی و اجتماعی، بیماری سازمانی در انتصابات پرستاری و چیدمان پرستاران، عملکرد مبتنی بر دانش، اقتدار تصمیم‌گیری در برابر روزمره-گی، رعایت حقوق بیماران یا نقض حریم حقوقی بیمار به طور غیر مستقیم بر انگیزش یادگیری دانشجویان تأثیر گذار بوده است. این درحالی است که ارتباط پرستاران با

می‌باشد. روایی آن با تحلیل عاملی تاییدی و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شد (آلفای کرونباخ=۰/۸۹). (۱۸)

پس از تکمیل پرسشنامه‌ها توسط دانشجویان، داده‌ها توسط نرم افزار SPSS 23 و با استفاده از آزمون‌های آماری کای دو، همبستگی پیرسون، آنالیز واریانس و رگرسیون خطی تجزیه و تحلیل شدند. ملاحظات اخلاقی این پژوهش شامل اخذ رضایت نامه از دانشجویان و اخذ نامه موافقت انجام پژوهش از دانشگاه بود. کد اخلاق این پژوهش که توسط کمیته‌ی اخلاق دانشگاه علوم پزشکی زنجان به آن تخصیص شده، ZUMS.REC.1394.338 می‌باشد.

یافته‌ها

یافته‌ها نشان داد که حداقل و حداکثر معدل نمونه‌های پژوهش به ترتیب برابر با ۱۳ و ۲۰ نمره بود. میانگین معدل دانشجویان برابر با $16/56 \pm 1/3$ بود. از تمام نیم‌سال‌های تحصیلی غیر از ترم اول در این مطالعه شرکت کرده بودند. شرکت کنندگان مرد ۵۹ نفر (۳۵/۸٪) و ۸۱ نفر (۴۹/۱٪) زن بودند. به طور متوسط سن دانشجویان برابر با $21 \pm 2/6$ بود و حداقل و حداکثر سن آن‌ها به ترتیب برابر با ۱۹ و ۳۵ سال بود.

مجموع نمرات جو انگیزشی درک شده، جو عملکردی درک شده، جو تسلط درک شده و انگیزش درونی به سه دسته بالا، متوسط و پایین تقسیم شد و بعد از تجزیه و تحلیل‌هایی که انجام گرفت، نتایج در جدول ۱ نشان داده شده است.

بر اساس نتایج آزمون رگرسیون خطی مشخص شد که متغیر جو تسلط درک شده و جو انگیزشی، انگیزش درونی در دانشجویان را پیش بینی کرد ($P=0/000$) ولی جو عملکردی درک شده قادر به پیشگویی متغیر انگیزش درونی نبود ($P=0/613$). جدول (۳)

توسط سلطانی عرب شاهی و همکاران ترجمه و استاندارد شده است (۱۸).

پرسشنامه‌ی انگیزش درونی (IMI): انگیزش درونی دانشجویان پرستاری به وسیله نسخه ایرانی پرسشنامه انگیزش درونی اندازه گیری شد. این پرسشنامه توسط Duncan و Tammen در حیطه ورزش مورد بررسی و تحلیل عاملی قرار گرفته است (۱۹). Gutiérrez و همکاران آن را وارد حیطه آموزش تربیت بدنی دانشجویان کردند و پس از انجام تحلیل عاملی تاییدی، آن را مورد استفاده قرار دادند (۵). روایی و پایایی IMI در پژوهش‌های مختلف بارها مورد بررسی قرار گرفته و تایید شده است (آلفای کرونباخ = ۰/۹۰). این پرسشنامه از ۱۸ آیتم تشکیل شده و به جهت کاربرد در حیطه آموزش دانشجویان پرستاری تدوین گردیده است. IMI دارای سه خرده مقیاس می‌باشد شامل: علاقه / لذت، تلاش / اهمیت و مهارت درک شده. شیوه‌ی نمره گذاری این پرسشنامه بر اساس معیار لیکرت پنج قسمتی بود. روایی آن با تحلیل عاملی تاییدی و پایایی آن با ضریب آلفای کرونباخ سنجیده شد (آلفای کرونباخ=۰/۸۵). (۱۸)

پرسشنامه‌ی جو انگیزشی درک شده (EPCM): جو انگیزشی درک شده توسط دانشجویان از محیط آموزشی با استفاده از ترجمه ایرانی پرسشنامه جو انگیزشی درک شده اندازه گیری شد. این پرسشنامه ابتدا با نام EPCM و با متن فرانسوی منتشر شده است (۲۰). Gutiérrez و همکاران پرسشنامه مذکور را به انگلیسی ترجمه کرده و مورد بررسی تحلیل عاملی تاییدی قرار داده‌اند (۵). EPCM متشکل از ۱۶ آیتم است که ۴ فاکتور را مورد اندازه گیری قرار می‌دهد شامل: پیگیری پیشرفت دانشجویان (جو تسلط درک شده)، ارتقای یادگیری توسط استاد (جو تسلط درک شده)، نگرانی در مورد اشتباهات (جو عملکردی درک شده) و ترویج مقایسه توسط استاد (جو عملکردی درک شده). شیوه‌ی نمره گذاری این پرسشنامه بر اساس معیار لیکرت پنج قسمتی

جدول ۱: نمرات جو انگیزشی درک شده، جو عملکردی درک شده، جو تسلط درک شده و انگیزش درونی کسب شده توسط دانشجویان در سه بخش خوب، متوسط و بد

متغیرها	نمرات بالا	نمرات متوسط	نمرات پایین
جو انگیزشی درک شده	۷۰ نفر (۴۲/۴٪)	۷۸ نفر (۴۷/۳٪)	-
جو عملکردی درک شده	۴۵ نفر (۲۷/۳٪)	۱۱۰ نفر (۶۶/۷٪)	۱ نفر (۰/۶٪)
جو تسلط درک شده	۱۰۲ نفر (۶۱/۸٪)	۵۱ نفر (۳۰/۹٪)	-
انگیزش درونی	۹۸ نفر (۵۹/۴٪)	۳۹ نفر (۲۳/۶٪)	۱۵ نفر (۹/۱٪)

جدول ۲: نتایج آزمون همبستگی پیرسون

جنس	انگیزش درونی	جو انگیزشی درک شده	جو تسلط درک شده	جو عملکردی درک شده
جنس	۰			
انگیزش درونی	۰/۰۵	۰		
جو انگیزشی	۰/۳۹	+۰/۲۱		
درک شده	۰/۵۱	۰/۰۱		
جو تسلط درک شده	۰/۴۲	+۰/۳۶	+۰/۶۶	
جو عملکردی درک شده	۰/۲۰	۰/۲۴	+۰/۴۷	+۰/۳۷
درک شده	۰/۶۱	۰/۷۴	۰/۰۱	۰/۰۱

جدول ۳: نتایج آزمون رگرسیون خطی

متغیرها	بتا (Beta)	T	P<	R ²	f	df	P<
جو تسلط درک شده	۰/۵۳	۷/۵۷	p=۰/۰۰۰				
جو انگیزشی درک شده	۰/۴۹	۶/۵۱	p=۰/۰۰۰	۰/۴۹	۴۲/۴۱	۱۳۸	۰/۰۰۰
جو عملکردی درک شده	۰/۰۴	۳/۰۲	p=۰/۶۱۳				

مضامین فرعی حمایت، تشویق، ارتباط مربی با دانشجو، اقتدار و گفت و گوهای غیر رسمی)، نگرش مربی به پرستاری، از ویژگی‌های مهم مربی در انگیزش دانشجویان است. این ویژگی‌ها می‌تواند دانشجویان را به کار بالین و حرفه پرستاری جذب کند و یا آن‌ها را از کار بالین و حرفه پرستاری رویگردان کند (۲۱). در واقع می‌توان چنین استنباط کرد که جو انگیزشی که همان ویژگی‌های مربی می‌باشد، بر انگیزش درونی دانشجویان موثر است و باعث ارتقای آن می‌شود؛ پس نتایج مطالعه حنیفی در راستای مطالعه ما می‌باشد. چندین پژوهش‌گر رابطه معنی داری را، بین درک از جو انگیزشی یا محیط یادگیری با انگیزش درونی، یافته‌اند. مثلاً عودی و همکاران در مطالعه‌ی خود با عنوان "بررسی دیدگاه دانشجویان پرستاری در مورد عوامل موثر بر انگیزه تحصیلی آن‌ها" در سال ۸۶ به این نتیجه رسیدند که می‌توان با اصلاح دید جامعه نسبت به رشته‌ی پرستاری و بالا بردن سطح علمی دانشجویان و بهبود تعاملات بین پرستاران و سایر گروه‌های پزشکی سبب رشد انگیزه‌ی تحصیلی در دانشجویان شد (۲۲).

همچنین طبق یافته‌های میشل (Mitchell) محیط یادگیری درک شده به‌عنوان یک پیشگویی کننده معتبر انگیزش درونی، برای دانش آموزان متوسطه راهنمایی می‌باشد (۲۳). در مطالعه‌ی کوکا و هین (Hein و Koka) در خصوص محیط یادگیری و انگیزش درونی نیز نتایج مشابهی به دست آمد (۲۴).

بخشنده باورساده و همکارانش در مطالعه‌ای با عنوان "بررسی انگیزه تحصیلی و عوامل مرتبط با آن از دیدگاه دانشجویان پرستاری" در سال ۹۳ به این نتیجه رسیدند که دانشجویان پرستاری اگر چه با انگیزه‌ای نسبتاً مناسب وارد این رشته می‌شوند ولی در طول زمان این انگیزه رو به کاهش می‌گذارد. همچنین نشان داده شد که عوامل مختلفی در افزایش و کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان موثر می‌باشد که باید شناسایی

بررسی تفاوت بین متغیرها در بین دو گروه دختر و پسر نشان داد که بین دختر و پسر از نظر متغیرهای انگیزش درونی، جو تسلط درک شده و جو عملکردی درک شده تفاوت معنی داری وجود داشت ($p=0/000$) ولی بین آن‌ها از نظر متغیر جو انگیزشی درک شده تفاوت معنی داری مشاهده نشد ($p=0/011$).

بر اساس نتایج آزمون آنالیز واریانس در میانگین نمره متغیرهای جو تسلط درک شده ($p=0/20$)، جو عملکردی درک شده ($p=0/056$) و در کل جو انگیزشی درک شده ($p=0/053$) بر حسب جنس (مرد و زن) اختلاف معنی دار آماری مشاهده نشد ولی در میانگین نمره متغیر انگیزش درونی بر حسب جنس اختلاف معنی داری مشاهده شد ($p=0/03$). همچنین در میانگین نمره متغیرهای جو تسلط درک شده، جو عملکردی درک شده و در کل جو انگیزشی درک شده و انگیزش درونی بر حسب سن، نیم‌سال تحصیلی و معدل نیم‌سال قبلی هیچ اختلاف معنی دار آماری مشاهده نشد ($p>0/05$).

بحث

انگیزش، قلب یادگیری است و یادگیری هدف آموزش است. انگیزش مایه‌ی جنبش انسان و عامل آغاز کننده، راهنما و نگه دارنده‌ی رفتار تا زمان دستیابی به هدف مطلوب است. اهمیت انگیزش در تعلیم و تربیت انکارناپذیر بوده و انگیزش یکی از عوامل مهم و دایمی در بهبود عملکرد دانشجویان می‌باشد.

طبق نتایج تحقیق حاضر، بین انگیزش درونی و جو انگیزشی درک شده همبستگی مثبت و معنی داری وجود داشت. پژوهش حنیفی و همکاران نشان داد که بر اساس تجربیات مشارکت کنندگان، در فرآیند آموزش بالینی، سه مضمون شایستگی علمی و عملی مربی (با مضامین فرعی سواد علمی، نحوه انتقال دانش، مهارت عملی مربی)، رفتار مربی (با

کلاس، به عنوان مهم‌ترین پیشگویی کننده‌های انگیزش درونی دانش آموزان مشخص گردیدند (۵). در مطالعه‌ی برنل (Brunel) با عنوان رابطه بین گرایش به اهداف پیشرفت و جو انگیزشی درک شده با انگیزش درونی نیز نتایج به دست آمده نشان داد که جو انگیزشی درک شده بهترین پیشگویی کننده تمام شاخص‌های انگیزش نسبت به گرایش به هدف بود (۲۶).

در مطالعه‌ی گوداس و بیدل (Biddle و Gaudas) با عنوان جو انگیزشی درک شده و انگیزش درونی نیز نتایج مشابهی به دست آمد. نتایج این مطالعه نشان داد که جو تسلط بطور معنی داری پیشگویی انگیزش درونی را افزایش می‌دهد گوداس و بیدل در مطالعه‌ی خود، ابعاد تسلط جو کلاس را به عنوان پیشگویی کننده اصلی انگیزش درونی دانشجویان گزارش نمودند (۲۰).

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که با پیگیری پیشرفت توسط دانشجویان و ارتقای یادگیری توسط استاد می‌توان علاقه و لذت، مهارت درک شده و تلاش اهمیت دانشجویان برای یادگیری را افزایش داد و نگرانی در مورد اشتباهات و تمایل به مقایسه فراگیران توسط استاد تأثیری در افزایش انگیزش درونی دانشجویان برای یادگیری نخواهد داشت.

بر اساس نتایج این پژوهش مشخص شد که بین جنس دختر و پسر از نظر میانگین نمره‌ی انگیزش درونی اختلاف معنی داری وجود نداشت ولی از نظر میانگین نمره‌ی جو انگیزشی اختلاف معنی داری وجود داشت. پاتریک (Patrick) و همکارانش نشان دادند که اثرات انگیزش درونی بر اهداف سلامتی تحت تأثیر جنس متفاوت است، برای زنان، انگیزش درونی بالاتر، شانس بالاتری از انجام فعالیت بدنی را پیشگویی می‌کرد اما با طول مدت آن ارتباطی نداشت و برای مردان، انگیزش درونی بالاتر شانس کمتری از انجام فعالیت بدنی را پیشگویی می‌کرد اما طول مدت طولانی تری را پیشگویی کرد. همچنین او به این نتیجه رسید که تفاوت‌های

گردند و با تقویت عوامل مثبت و اصلاح و تعدیل عوامل کاهنده انگیزه، دانشجویان راغب و با انگیزه تربیت نمود (۱۶). در مطالعه‌ی کاووسانو و روبرت (Kavussanu و Roberts) رابطه‌ی بین جو انگیزشی درک شده با انگیزش درونی و خودکارآمدی مورد بررسی قرار گرفت. نتایج به دست آمده حاکی از آن بود که درک از جو تسلط با جنبه‌های مثبت انگیزش درونی (لذت، تلاش، مهارت درک شده) به طور مثبت و با جنبه‌های منفی انگیزش درونی (تنش) به طور منفی، رابطه داشت. گرایش به اهداف وضعیتی و جو انگیزشی درک شده به عنوان پیشگویی کننده‌های مهم و یکسان انگیزش درونی مشخص شدند در حالی که جو انگیزشی تسلط تنها پیشگویی کننده معنی دار خودکارآمدی بود. در زنان نیز جو انگیزشی عملکردی، قوی‌ترین پیشگویی کننده انگیزش درونی و خودکارآمدی بود. از طرفی نتایج به دست آمده نشان داد، جو تسلط درک شده با لذت، تلاش، مهارت درک شده و سطح پایین تنش تجربه شده در حین مشارکت در فعالیت رابطه دارد. در حالی که جو عملکردی درک شده با سطح بالای تنش رابطه داشت (۲۵).

با توجه رابطه‌ی مثبت بین جو انگیزشی و انگیزش درونی می‌توان نتیجه گرفت که با پیگیری پیشرفت توسط دانشجو، ارتقای یادگیری توسط استاد، نگرانی در مورد اشتباهات و تمایل به مقایسه فراگیران توسط استاد، می‌توان علاقه و لذت، مهارت درک شده و تلاش و اهمیت دانشجویان را افزایش داد و بالعکس. یعنی با اصلاح و ارتقای محیط یادگیری و آموزش توسط اساتید می‌توان انگیزش درونی دانشجویان جهت یادگیری را افزایش داد.

بر اساس نتایج مشخص شد که متغیر جو تسلط درک شده و جو انگیزشی، انگیزش درونی را پیشگویی کرد ولی جو عملکردی درک شده متغیر انگیزش درونی را پیشگویی نکرد. در مطالعه‌ی گوتیرز (Gutiérrez) و همکاران، جو تسلط درک شده و تأکید درک شده معلم بر دلایل درونی حفظ نظم در

چون این پژوهش بر روی دانشجویان مقطع کارشناسی انجام گرفته بنابراین نمی‌توان نتایج آن را به همه دانشجویان تعمیم داد.

نتیجه گیری

شناسایی فاکتورهای اثرگذار بر انگیزش می‌تواند به اساتید علوم پزشکی در طراحی برنامه‌ی آموزشی یا بهبود جو آموزشی و محیط یادگیری دانشکده‌های علوم پزشکی کمک نماید. با توجه به ارتباط معنی دار بین انگیزش درونی با جو تسلط درک شده و جو انگیزشی درک شده و توانایی پیشگویی انگیزش درونی توسط این دو متغیر، به نظر می‌رسد با اصلاح و ارتقای جو تسلط و جو انگیزشی درک شده در محیط‌های یادگیری می‌توان انگیزش درونی دانشجویان جهت یادگیری را افزایش داد. بنابراین پیشنهاد می‌گردد دانشجویان بی‌انگیزه شناسایی شده و کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی لازم جهت افزایش انگیزش این دانشجویان برگزار گردد و همچنین یافته‌های بدست آمده می‌تواند به مسوولین حوزه آموزش کمک نماید تا با طراحی برنامه‌های مداخله‌ای تربیتی در ارتقاء و حفظ انگیزش دانشجویان به‌ویژه دانشجویان سال آخر، در طول سال‌های تحصیل اقدامات موثری را انجام دهند.

تقدیر و تشکر

بدین وسیله از همکاری صمیمانه دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی زنجان و از حمایت مالی معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی زنجان تشکر و قدردانی بعمل می‌آورد.

References

- 1- Bird M, Wallis M. Motivation in nurse education practice. *Br J Nurs*. 2006; 15 (20): 9-22.
- 2- Chang MM. Applying self-regulated learning

جنسیتی در انگیزش درونی ممکن است بعلت تفاوت در موانع درک شده باشد مانند وظیفه مراقبت از کودکان (۲۷).

همچنین رستگار خالد نشان داد که در بین دختران انگیزش درونی رابطه قوی تری با عملکرد تحصیلی دارد. حال آن‌که در بین پسران رابطه انگیزش بیرونی با پیشرفت تحصیلی شدیدتر است. بدین معنی که انگیزه‌ی تحصیلی برای دختران بیشتر درونی و معطوف به پاداش‌های ذاتی تحصیل و برای پسران بیشتر بیرونی و معطوف به پاداش‌های حاصل است (۲۸).

ابراهیمی و همکاران در بررسی تفاوت‌های جنسیتی در خرده مقیاس‌های AMS (Approval Motivation Scale) به این نتیجه رسیدند که در انگیزش درونی و هر دو خرده مقیاس آن (فهم و تجربه تحریک) و نیز تنظیم همانند سازی شده از انگیزش بیرونی برای تحصیل، برتری با دختران است و در تنظیم بیرونی و بی‌انگیزگی، برتری با پسران می‌باشد (۲۹).

با توجه به اینکه جو انگیزشی در بین دختر و پسر با هم متفاوت است، می‌توان نتیجه گرفت که بعلت تفاوت‌هایی که این دو جنس از نظر روان‌شناختی دارند، تاثیر محیط یادگیری نیز بر آن‌ها متفاوت خواهد بود در واقع پیگیری پیشرفت توسط دانشجویان، ارتقای یادگیری توسط استاد، نگرانی در مورد اشتباهات و تمایل به مقایسه فراگیران توسط استاد در بین دو جنس دختر و پسر متفاوت است. ولی طبق این مطالعه علاقه/لذت، مهارت درک شده و تلاش و اهمیت که انگیزش درونی را شکل می‌دهند، در دختر و پسر یکسان است. از محدودیت‌های پژوهش می‌توان به عدم همکاری دانشجویان در تکمیل پرسشنامه و وضعیت روحی آن‌ها اشاره نمود که ممکن است در پاسخدهی آن‌ها تاثیر گذار باشد و همچنین

- strategies in a web-based instruction—an investigation of motivation perception. *Computer Assisted Language Learning*. 2005; 18(3):217-30.
- 3- Elias H, Mustaf SM, Roslan S, Noah SM.

- Motivational predictors of academic performance in end year examination. *Procedia Soc Behav Sci.* 2011; 29:1179-88.
- 4- Ryan RM, Deci EL. Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemp Educ Psychol.* 2000;25(1):54-67.
- 5- Gutiérrez M, Ruiz LM, López E. Perceptions of motivational climate and teachers' strategies to sustain discipline as predictors of intrinsic motivation in physical education. *Span J Psychol.* 2010;13(2):597-608.
- 6- Kusurkar RA, Croiset G, Ten Cate OT. Twelve tips to stimulate intrinsic motivation in students through autonomy-supportive classroom teaching derived from self-determination theory. *Med Teach.* 2011;33(12):978-82.
- 7- White CB, Gruppen LD. Self-regulated learning in medical education. *Understanding medical education: Evidence, theory and practice.* 2010:271-82.
- 8- Kusurkar RA, Ten Cate TJ, Van Asperen M, Croiset G. Motivation as an independent and a dependent variable in medical education: a review of the literature. *Med Teach.* 2011;33(5): e242-62.
- 9- Ames C. Classrooms: Goals, structures, and student motivation. *J Educ Psychol.* 1992;84(3):261.
- 10- Quinlan M. Perceived motivational climate, need satisfaction, motivational regulation, and well-being in elite hurlers. 2010. Master's Thesis in Sport and Exercise Psychology Autumn 2010, Department of Sport Sciencesm, University of Jyväskylä
- 11- Travers LV. Adolescent Adjustment in Affluent Communities: The Role of Goal Orientation and Motivational Climate. 2011. A Thesis Submitted to The Faculty of the Graduate School in Candidacy for The Degree of Master of Arts Program in Clinical Psychology. By, Lea V. Travers Chicago, Il, December 2011.
- 12- Vakili Z, Ivan Baga R. Survey of effective factors on intrinsic and extrinsic motivation of clinical students from the viewpoints of nursing students of faculty of Nursing and Midwifery, Khalkhal. In National Congress of Clinical Training in Nursing and Midwifery. Ardabil University of Medical Sciences, 2012.
- 13- Dianati M. The Compatibility of Students' Personality for Studying Nursing and Working in their Profession. *IJME.* 2004;4(2):5-11. [Persian]
- 14- Joolae S, Mehrdad N, Bohrani N. A survey on nursing student's opinions toward nursing and reasons for giving it up. *IJNR.* 2006;1(1): 21-28.
- 15- Vahedi S, Zamanzadeh V. The nursing students' motivational profile and its relationship to their academic achievement: A person-oriented approach. *J Nurs Manag.* 2012; 1(1):36-46. [Persian]
- 16- Bakhshandeh Bavarsad M, Hakim A, Azimi N, Latifi S M, Ghalvandi H. Nursing Students Viewpoints about Educational Motivation and its Related Factors in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences. *J Med Educ,* 2015; 7(1), 35-44. [Persian]
- 17- Hanifi N, Parvisi S, Joolae S. Nurses as

- motivators or suppressors of nursing students' learning in clinical learning. *J Nurs Educ.* 2012; 1(1): 14-24. [Persian]
- 18- Norouzi A, Norouzi S, Cid L. Examining the psychometric characteristics of tools for measuring intrinsic motivation inventory and perceived motivational climate scale among medical students. *IJME.* 2014; 15;13(12):1114-26. [Persian]
- 19- McAuley E, Duncan T, Tammen VV. Psychometric properties of the Intrinsic Motivation Inventory in a competitive sport setting: A confirmatory factor analysis. *Res Q Exerc Sport.* 1989; 60(1):48-58.
- 20- Goudas M, Biddle S. Perceived motivational climate and intrinsic motivation in school physical education classes. *EJPE.* 1994;9(3):241.
- 21- Hanifi N, Parvizy S, Joolae S. The role of clinical instructor in clinical training motivation of nursing students: a qualitative study. (2012); 23-33. [Persian]
- 22- Oudi D, Abadi A N, Pasban F, Kianfar S. Determining the effective factors on educational motivation in nursing students. *J Birjand Univ Med Sci,* 2006; 3(1,2), 35-40. [Persian]
- 23- Mitchell SA. Relationships between perceived learning environment and intrinsic motivation in middle school physical education. *JTPE.* 1996;15(3):369-83.
- 24- Koka A, Hein V. Perceptions of teacher's feedback and learning environment as predictors of intrinsic motivation in physical education. *J Sport Exerc Psychol.* 2003; 4(4):333-46.
- 25- Kavussanu M, Roberts GC. Motivation in physical activity contexts: The relationship of perceived motivational climate to intrinsic motivation and self-efficacy. *J Sport Exerc Psychol.* 1998; 20(3):264-80.
- 26- Brunel PC. Relationship between achievement goal orientations and perceived motivational climate on intrinsic motivation. *Scand J Med Sci Sports.* 1999; 9(6):365-74.
- 27- Gallagher P, Yancy Jr WS, Swartout K, Denissen JJ, Kühnel A, Voils CI. Age and sex differences in prospective effects of health goals and motivations on daily leisure-time physical activity. *Prev Med.* 2012; 55(4):322-4.
- 28- Rastegar Khaled A. Gender differences in motivation and academic achievement. *Journal of Social and Cultural Council of Women.* 2010; 13(50), 81-124.
- 29- Ebrahimi Gh S. The role of motivation in learning. *Journal of Educational Strategies Development Center's Medical Education Baghiatallah University of Medical Sciences.* 2010; 1(1), 1-9.